

Η πρόσβαση της εφημερίδας μας στον εκπληκτικό κόσμο του διαδικτύου μου έδωσε την ιδέα να γράψω για την τεχνολογική εξέλιξη – και όχι μόνο του παροικιακού Τύπου, επειδή χωρίς την εξέλιξη της τεχνολογίας στη στοιχειοθεσία και εκτύπωση αμφιβάλω αν θα υπήρχαν πολλές ομογενειακές εφημερίδες στους αντίποδες.

Η στοιχειοθεσία και εκτύπωση με μετάλλινα στοιχεία ήταν χρονοβόρα, δαπανηρή και με περιορισμένες δυνατότητες μέθοδος, που μόνο μεγάλα τυπογραφικά και εκδοτικά συγκροτήματα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν με επιτυχία. Γι' αυτό η έλευση της φωτοσύνθεσης πρώτα και της ηλεκτρονικής στοιχειοθεσίας τώρα έδωσαν ζωή στα μικρά τυπογραφεία και εφημερίδες, κάνοντας την παραγωγή φθηνότερη, αλλά και με απεριόριστες δυνατότητες.

Την τεχνολογική εξέλιξη των εφημερίδων του Σίδνεϊ παρακολουθώ σαράντα χρόνια και αν έχω προσθέσει ένα λιθαράκι στο οικοδόμημα που λέγεται παροικιακός Τύπος στο Σίδνεϊ, είναι στο μεγάλο άλμα από την λινοτυπική μηχανή στην ηλεκτρονική σελιδοποίηση. Αλλωστε, μέσα μου χαμογελώ ειρωνικά όταν με αποκαλούν “δημοσιογράφο”, αφού αν κρεμούσαν τους δημοσιογράφους θα πήγαινα τζάμπα και βερεσέ ο καυμένος στον άλλο κόσμο.

Σήμερα δεν γράφω την πλούσια και ταραχώδη ιστορία του παροικιακού Τύπου, ελπίζω πως κάποιος ακαδημαϊκός θα το κάνει αντικειμενικά, απλά καταγράφω τις δικές μου εμπειρίες.

Όταν ήρθα στο Σίδνεϊ το 1969 υπήρχαν τέσσερις εφημερίδες, ο “Πανελλήνιος Κήρυκας” ιδιοκτησίας Γρίβα - Καλομοίρη, η “Νέα Πατρίδα”, του Θεόδωρου Σκάλλου, το “Εθνικόν Βήμα” του Πίτερ Αρώνη και η “Κυριακή” του Λάμπη Πασχαλίδη. Αλλά και ο Νέος Κόσμος της Μελβούρνης που είχε μια στρατιά αριστερών αναγνώστων που τον υποστήριζαν φανατικά.

Ο Πανελλήνιος Κήρυκας ήταν η εφημερίδα που παρέλαβε σαν αρχισυντάκτης ο διορατικός Αγγελος Κούρλιος και την ανέδειξε με τα γραπτά του, αλλά προπαντός με στρατηγικές κινήσεις που την εδραίωσαν σαν το κορυφαίο έντυπο. Ο Αγγελος Κούρλιος έβγαλε τον Κήρυκα από τα μπακάλικα και τα μιλκμπάρ και τον έβαλε στα εφημεριδοπωλεία και όταν ήρθαν τα μαύρα χρόνια της χούντας τοποθέτησε τον Κήρυκα στην πρώτη γραμμή της αντιχουντικής δράσης.

Η Νέα Πατρίδα εκδόθηκε με στόχο να εκτοπίσει τον Κήρυκα από το βάθρο του με ένα πανίσχυρο όπλο που ήταν και η πρώτη αλλά σημαντικότερη τεχνολογική εξέλιξη στον παροικιακό Τύπο. Ο εκδότης της επέλεξε την μέθοδο της φωτοτυπογραφίας (offset) για την εκτύπωσή της, που τού έδωσε ένα μεγάλο πλεονέκτημα στον πολύχρονο αγώνα του εναντίον του Κήρυκα. Η Νέα Πατρίδα εκμεταλλεύτηκε έξυπνα και αποτελεσματικά τη δυνατότητα να δημοσιεύει δεκάδες φωτογραφίες συμπαροίκων στα τηλεντία τους, στις χαρές τους, στις νυκτερινές εξόδους τους, αλλά και στα γήπεδα, κάτι που ο Κήρυκας δεν μπορούσε να κάνει με την παλαιά μέθοδο εκτύπωσης. Ένα άλλο πλεονέκτημα της Νέας Πατρίδας ήταν το γεγονός ότι για ένα μεγάλο διάστημα μοιραζόταν δωρεάν.

Το Εθνικό Βήμα ήταν βασικά ανύπαρκτο, αλλά η “Κυριακή” ήταν πολύ υπαρκτή και ίσως η μόνη εφημερίδα που οι αναγνώστες της την αγόραζαν για να διαβάσουν μόνο τις ευφύεστες “Κορνίζες” του εκδότη της, Λάμπη Πασχαλίδη.

Η πρώτη μου εργασία στον ελληνικό Τύπο από τότε που έφυγα από τον Ταχυδρόμο της Αλεξάν-

Επιμέλεια ΓΙΩΡΓΟΥ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΗ

Κόσμια

και...

μη

δρεας, ήταν στη Νέα Πατρίδα όπου πολύ γρήγορα κατάλαβα ότι ο στόχος της να εδραιωθεί με την δωρεάν διανομή είχε επιτευχθεί και ο ιδιοκτήτης της άδικα σπαταλούσε τα κέρδη από τις άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητές του.

Ένα βράδι τού είπα ότι ήρθε η ώρα ν' αρχίσει να πουλά την εφημερίδα του πριν βλάψει τα άλλα συμφέροντά του και στην αρχή αμφισβήτησε την πρότασή μου. Λύγισε μόνο όταν τού είπα ότι κανείς δεν σέβεται το τζάμπα πράμα, αλλά η υποχώρησή του περιείχε μια απειλή:

“Αν δεν πουλήσω 3000 φύλλα θα την κλείσω!” μου είπε υπονοώντας προφανώς ότι θα μείνω έξω από

οι ιδιοκτήτες του άρχισαν να νιώθουν την αφόρητη πίεση από την Νέα Πατρίδα. Εκεί γνωρίστηκα με τον Γιώργο Μεσσάρη, αλλά μια ημέρα έπεσα από τα σύννεφα όταν ο εκδότης της πήρε μια καρέκλα και κάθισε δίπλα μου στην λινοτυπική μηχανή για να μου πει “Γιωργάκη, κουράστηκα”. Επειδή πίστευα ότι αυτός ο άνθρωπος δεν λυγίζει με τίποτε, τού απάντησα “έφαγες τον γάιδαρο και στην ουρά θα κλώσεις;” για να τον ενθαρρύνω και ευτυχώς που δεν το έμαθαν ποτέ από Κήρυκα μεριά.

Πραγματικά, ύστερα από μερικούς μήνες ο Κήρυκας παραδόθηκε άνευ όρων με τον συνεταιρισμό Σκάλλου – Καλομοίρη, που πιστεύω ότι διαπραγμα-

Η τεχνολογική εξέλιξη – και όχι μόνο- στον παροικιακό Τύπο

δουλειά, αλλά δεν υπήρχε τέτοιος κίνδυνος αφού πούλησε 5000 φύλλα, ενώ ο προοδευτικός ιδεολογικά, αλλά συντηρητικότερος επιχειρηματίας εκδότης τού Κήρυκα δεν μπορούσε να δει τον κίνδυνο.

Στη Νέα Πατρίδα γνώρισα την ικανότατη, ευσυνείδητη και τελειομανή Μαρία Πολίτη που δεν μάς χάριζε ούτε οξεία στις διορθώσεις και τους φίλους κουμπάρους μου, Γιάννη Σκάλλο και Θανάση Χατζηανέστη, επειδή την εποχή εκείνη είμασταν σαν μια οικογένεια σε όλες τις εφημερίδες.

Από τη Νέα Πατρίδα έφυγα για να δοκιμάσω για πρώτη φορά την τύχη μου στον επιχειρηματικό κόσμο και αφού απέτυχα παταγωδώς επέστρεψα στον παροικιακό Τύπο, αυτή τη φορά στο Εθνικό Βήμα, κυριολεκτικά την “αρχαιότερη ελληνική εφημερίδα”. Χουντική, πολύ κοντά στον τότε Αρχιεπίσκοπο Ιεζεκιήλ και τεχνολογικά καθυστερημένη. Αφού δεν μπορούσα να αλλάξω την πολιτική τοποθέτησή της, έχω γράψει παλιότερα γι' αυτό το θέμα, από προσωπικό ενδιαφέρον αποφάσισα να τη φέρω στο σύγχρονο κόσμο τεχνολογικά. Αλλάξα το σχήμα της και την μέθοδο εκτύπωσή της στην φωτοτυπογραφία, αλλά για μένα το μεγαλύτερο κέρδος ήταν ότι εκεί γνώρισα τον αγαπημένο και αξέχαστο φίλο, Δημήτρη Γκρούτση, που έφυγε πολύ νωρίς από κοντά μας.

Η παραμονή μου στο Εθνικό Βήμα δεν κράτησε πολύ επειδή τα καρφώματα των χουντικών στον εκδότη προκάλεσαν σύγκρουσή μας και επέστρεψα στη Νέα Πατρίδα όπου συνεχιζόταν η τιπνομαχία με τον Κήρυκα. Αφού ο Κούρλιος και ο Καλομοίρης αναγνώρισαν τα πλεονεκτήματα τού offset, δαπάνησαν τεράστια ποσά για την αγορά νέου κτηρίου στο Μπροντγουέι και μηχανή εκτύπωσης offset. Η απόπειρα εκσυγχρονισμού τού Κήρυκα δεν στέφθηκε από επιτυχία, ενώ τον αποδυνάμωσε οικονομικά και

τεύτηκε ο Τάκης Καλδής. Όταν μπήκαμε θριαμβευτικά στο κτήριο τού Κήρυκα στο Μπροντγουέι, ο αρχισυντάκτης του, Γιώργος Τσερδάνης, είπε “ήρθαν οι βάρβαροι” και είχε δίκιο γιατί ο Κήρυκας ήταν τότε το μεγάλο κάστρο τού παροικιακού Τύπου.

Όμως, ο συνεταιρισμός αυτός ήταν καταδικασμένος από τη στιγμή που έπεφταν οι υπογραφές γιατί δεν υπήρχε πιο αταίριαστο ζευγάρι. Ημερος ο ένας, ανήσυχος πνεύμα ο άλλος, η σύγκρουση δεν άργησε και ήταν πολλών μεγατόνων. Ο ένας έπρεπε να φύγει και ο Δημήτρης Καλομοίρης προσπάθησε να δημιουργήσει συνεταιρισμό με τους εργαζόμενους για να αγοράσει τον Θεόδωρο Σκάλλο. Ο Τάκης Καλδής, με τον οποίο είχαμε φιλία και οικογενειακές σχέσεις, με ρώτησε αν ήθελα να συμμετάσχω σε έναν τέτοιο συνεταιρισμό και είπα το ναι με την προϋπόθεση ότι θα συμμετείχαν όλοι οι συνάδελφοι. Τελικά, όμως, ο Καλομοίρης μετάνιωσε και δέχτηκε πολλά χρήματα για την εποχή εκείνη για να πουλήσει το μερίδιό του.

Μόνος του ο Κήρυκας τότε μεσουρανούσε με την αφρόκρεμα της δημοσιογραφίας, αλλά και το μονοπώλιο στον διαφημιστικό τομέα. Διευθυντής ήταν ο Γιώργος Μεσσάρης και δημοσιογράφοι ο Καλδής, ο Μυγδάλης, ο Κούρλιος, ο Τσερδάνης, η Πολίτη, ο Πασχαλίδης, ο Νεράντζης, ο Χατζηανέστης και άλλοι που τα ονόματά τους δεν θυμάμαι.

Όμως, το μονοπώλιο τού Κήρυκα δημιούργησε αντιδράσεις κυρίως στον επιχειρηματικό τομέα και μαύρα σύννεφα άρχισαν να φαίνονται στον ορίζοντα, καθώς πλησίαζε η ώρα που η εφημερίδα αυτή θα αντιμετώπιζε άλλη μια κρίση με την αποχώρηση σημαντικών στελεχών της για να δημιουργήσουν μια νέα εφημερίδα.

ΑΥΡΙΟ Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ.

* Βόρεια και Νότια Οσετία

Τα δραματικά γεγονότα στη Γεωργία με την καταστροφική απόπειρα τού αμερικανόδουλου Σακασβίλι να προσαρτήσσει την Ν. Οσετία στη χώρα του, δείχνει στην Ελλάδα γιατί δεν πρέπει να δεχτεί το όνομα “Βόρεια Μακεδονία” στα Σκόπια, επειδή το “Βόρεια” προϋποθέτει ότι υπάρχει και... Νότια. Όπως συμβαίνει τώρα με τη Βόρεια και Νότια Οσετία, ή την Βόρεια και Νότια Κορέα, πάντα θα υπάρχει ο κίνδυνος η “Βόρεια Μακεδονία” να διεκδικήσει την... Νότια και πραγματική Μακεδονία.

Βέβαια, θα μπορούσε να συμβεί το αντίστροφο και η... Νότια Μακεδονία να διεκδικήσει την “Βόρεια”, αλλά μην περιμένετε με κομμένη την ανάσα κάτι τέτοιο με τους πολιτικούς που έχουμε.

* Η Μπακογιάννη και ο τέως

“Μεταμφιεσμένη” πήγε η υπουργός Εξωτερικών στην έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων στο Πεκίνο και οι Κινέζοι μόνο τον τέως είδαν επίσημο Έλληνα στις κερκίδες που τον παρουσίασαν σαν εκπρόσωπο της Ελλάδας. Αν παραλάβει το μητσοτακείο την εξουσία στην πατρίδα μας, ο τέως δεν θα δίνει το παρών μόνο στις κερκίδες των γηπέδων...

* Καλό!

Στην τάξη του Τοτού έχουν αριθμητική και ρωτάει η δασκάλα:

- Είναι 3 πουλάκια σ' ένα δέντρο. Πυροβολούμε το ένα. Πόσα θα μείνουν;

- Κυρία, Κυρία!, φωνάζει ο Τοτός.

- Ναι, Τοτέ, πες μας.

- Κανένα κυρία!

- Μα γιατί Τοτέ;

- Γιατί θα ακούσουν τον πυροβολισμό και θα φύγουν, απαντά ο Τοτός λογικά.

- Όχι, Τοτέ. Αριθμητική κάνουμε, 2 θα μείνουν. Αλλά μ' αρέσει ο τρόπος που σκέφτεσαι!

Τσαντισμένος ο Τοτός της λέει:

- Κυρία να σας ρωτήσω κι εγώ κάτι;

Είναι 3 γυναίκες σ' ένα παγκάκι και τρώνε παγωτό. Η μία το γλύφει, η άλλη το δαγκώνει και η άλλη το βάζει όλο μέσα. Ποια είναι παντρεμένη;

- Αυτή... που το βάζει όλο μέσα;

- Όχι, κυρία, αυτή που φοράει βέρο!

Αλλά μ' αρέσει ο τρόπος που σκέ-

φτεστε!

* Μια λέξη κάθε ημέρα

“Ελαύνω”: Ρήμα της αρχαίας ελληνικής (ελαύνω). Αρχική σημασία: βάλλω τι εις κίνησιν. Από αυτό ετυμολογείται το μεταγενέστερο ελαστός (= αυτός που μπορεί να επιμηκυνθεί, να επεκταθεί), από το οποίο – μέσω του νεολατινικού elasticus – σχηματίστηκε το elastic (= ελαστικός, αυτός που μπορεί να επανέλθει στο προηγούμενο σχήμα ή μορφή του), τα παράγωγα elastically/ elasticity (= ελαστικότητα) και elasticized (= κατασκευασμένος με ελαστικά υλικά) και, βέβαια, οι αντιδάνειες λέξεις της νέας ελληνικής ελαστικός και ελαστικότητα.